

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

40. An laicus ratione consuetudinis, vel praescriptionis possit esse immunis
à solutione decimarum? Et an in tali casu sufficiat ad praescribendum
spatium quadraginta annorum, etiam sine titulo vel an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. XL.

An laicus ratione consuetudinis, vel prescriptionis possit esse immunis à solutione decimarum?

Et an in tali casu sufficiat ad prescribendum spatium quadraginta annorum, etiam sine titulo, vel an etiam debeat esse consuetudo, & prescriptio immemoralis, nempe centenaria? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 7. 8. alias 77.

DE hoc casu interrogatus fui nouissimè in causa decimarum vertente inter excellentissimum Melchiorum Heracensem, & Episcopum Cephaludensem, & respondi affirmatiuè, quia immunitas à soltendis decimis etiam prædialibus tam à laicis, quam à Clericis cum bona fide vluçapi potest cum titulo annis quadraginta, sine titulo, vel tempore immemoriali, idque non tantum ex parte, videlicet, vt duodecima, aut vigesima soluiatur, sed etiam in totummodo interim Ecclesie ministris sufficiens sustentatio ex aliis titulis, v. g. ampla Ecclesie fundatione, fidelium oblationibus, & pijs legatis, &c. suppetat. Et ita docent decem Doctores, quos citas & sequitur Layman in Theol. mor. lib. 4. tr. 6. c. 7. num. 9. quibus ego addo Syluium in 2. 2. D. Thoma. q. 87. a. 1. con. 5. Fagundez præcept. 4. lib. 3. c. 1. n. 24. Reginaldus tom. 2. lib. 19. c. ult. sect. 3. q. 4. n. 97. Monetam tract. de decimis, c. 5. q. 6. concl. 4. n. 122. & alios penes ipsos, quicquid in contrarium asserant aliqui Iuriconsulti, vt Rebuffius tr. de decimis, disp. 13. n. 55. Barbatius vol. 2. conf. 35. Ruynus vol. 5. conf. 141. Socinus lib. 2. conf. 197. Patilius vol. 4. conf. 25. n. 17. & alij penes Fagundez vbi supra, putantes neminem posse eximi præscriptione, seu consuetudine à solutione omnium decimarum prædialium, ita vt nullas omnino teneatur solvere decimas de aliquibus, vel de omnibus suis prædiis, possit tamen decimas consuetudine ad vigesimam trigessimam partem reduci, ita vt loco decimæ soluiatur vigesima, aut trigesima pars fructuum; sed tu tene primam sententiam.

2. Imò notandum est, quod in tali casu, sufficere ad prescribendum spatium quadraginta annorum, etiam sine titulo, docuit ex Societate Iesv. Tannerus in 2. 2. D. Thoma. disp. 9. q. 3. dub. 2. num. 31. & Henriquez lib. 7. c. 27. num. 2. sed contrarium docent Doctores citati. At quidquid sit de hoc, nimis scrupulose dicendum est loquutum fuisse Molfesum in sum. ro. 1. tr. 6. c. 4. n. 46. vbi inclinat, vt requiratur in nostro casu, prescriptio immemoralis, nempe centenaria. Sed dicendum est cum supra dictis Doctoribus, sufficere præscriptionem quadraginta annorum, licet cum titulo iusto, seu probabili, qui eandem possessori tribuat præscribendi.

RESOL. XLI.

An laicus ex prescriptione sit immunis à solutione decimarum, dummodo ad sit tempus quadraginta annorum cum titulo, & sine titulo tempus hominum memoriam excedens?

Et an verò pro consuetudine non soluendi decimas sufficiat tantum spatium decem annorum?

Et an sint æqua & iusta, ac valeant statuta, & constitutiones Ciuitatum & leges Regum, & Principum, quibus vetant decimas à laicis exigi, quæ per consuetudinem solui minime solent? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 42.

Respondeo affirmatiuè, dummodo ad sit tempus quadraginta annorum, cum titulo, & sine titulo tempus hominum memoriam excedens, quod dicitur consuetudo immemoralis. Ita habetur in c. auditis, de prescript. & c. 3. de consuet. in 6. & docet expressè Layman in Theol. mor. lib. 4. tr. 6. n. 9. Molina tom. 1.

tract. 2. disp. 75. n. 5. Lessius lib. 2. cap. 39. dub. 5. num. 26. Castus Palaus tom. 2. tract. 10. disp. vnic. punct. 5. n. 2. Filiucius tom. 2. tract. 2. 7. part. 2. c. 7. n. 154. Reginaldus tom. 2. lib. 20. c. ult. sect. 3. q. 4. n. 96. Suárez de reig. 10. 1. lib. 2. c. 13. n. 1. Valentia tom. 3. disp. 6. q. 5. punct. 2. & ante illos ex Iuriconsultis Couarruias lib. 1. var. c. 17. n. 8. & 10. Hi omnes asserunt ad consuetudinem contra decimas requiri tempus quadraginta annorum sine titulo, secus autem in præscriptione; & ratio diuersitatis est, quia consuetudo respicit communitatem, quæ eximitur à lege vi solius consuetudinis; nam frequens, & diuturnus illius vsus habet vim introducendi legem, ideoque legitimo, quale est tempus quadraginta annorum, potest illam derogare. At præscriptio respicit priuatam personam, quæ non eximitur vi consuetudinis, cum vnus personæ longus vsus non possit legem introducere, & consequenter neque abrogare. Vnde ex his non videtur admittenda opinio Tanneri, & Henriquez, quos adduxi in 1. part. tr. 5. resol. 77. asserentes ad prescribendum contra decimas sufficere tempus quadraginta annorum sine titulo. An verò pro consuetudine non soluendi decimas sufficiat tantum spatium decem annorum, probabile potat Castus Palaus loco cit. punct. 4. n. 6. in fine Sed ibi ipse, & merito, contrariam sententiam docet, quam absolute tnetur Reginaldus vbi supra, quia talis consuetudo est in Ecclesie graue damnum, ideoque temperanda; tum, quia nequit habere auctoritatem legis Ecclesiasticæ, quæ debeat existimari obtinere vim abrogandi, nisi sit approbata à Papa per consensum saltem tacitum, qui non potest prudenter præsumi in vsu temporis minoris eo, quæd per sacros Canones constitutum esse constat. Ita Reginaldus. Neque aliquis particularis potest se tuari contraria opinione; nam si esset vera, procederet quoad consuetudinem introductam à communitate, vt dictum est, non autem quoad præscriptionem, quæ respicit personam particularem, in qua, vt satis probatum est, omnes conueniunt, necessarium esse spatium quadraginta annorum cum titulo, vel immemorialem. Vnde ex his magis remanet explicata ea, quæ diximus in ref. cit. 77. 3. p. tr. 14.

2. Sed hic obiter inquirendum est, an sint æqua, & iusta, ac valeant statuta, & constitutiones Ciuitatum, vel leges Regum, & Principum, quibus vetant decimas à laicis exigi, quæ per consuetudinem solui minime solent? Et affirmatiuam sententiam docet Didacus Couarruias in practica, quest. 6. 3. n. 2. ver. 4. & lib. 1. var. cap. 17. num. 8. Cui ego addo ex Theologis Turrianum in summa, part. 1. c. 13. dub. 2. conclus. 1. vbi sic ait. Iusta sunt leges Caroli V. & Philippi II. Regis Hispaniarum, quibus decernunt, vt laici non soluant decimas, quæ per consuetudinem consueuerunt non solui. Ita ille.

3. Verùm alij dicunt tales leges nullam habere vim, nisi fiant privilegio Romani Pontificis, aut auctoritate firmetur, quia de decimarum iure, cum sit spirituale, nihil laici statuere possunt. Et si obiciat quis Reges solam præcipere, vt consuetudo recepta seruetur, omniaque iura decernunt approbatas consuetudines vim legis habere. Respondent argumento probari, ne talis consuetudo violetur, ad laicos pertinere, sed præcipere ne contra eam Clerici faciant, laicorum non est, sed Ecclesiasticorum iudicium, videlicet Episcoporum, & summi Pontificis. Et hæc omnia docet Raphaël de la Torre in 2. 2. D. Thoma. q. 87. art. 1. disp. 9. n. 17. in fine, & ante illum Ioannes Azorius in summa. 1. lib. 7. c. 26. q. 3.

RESOL. XLII.

An consuetudo eligendi per sortes. Sanctos tutelares sit licita? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 9.

§. 1.